

Soms leidt een psychische aandoening ertoe dat iemand een gevaar vormt voor zichzelf of de anderen om hen heen. In deze situatie is behandeling van essentieel belang, om deze persoon, maar ook zijn/haar omgeving te beschermen. De meeste mensen willen zelf behandeling, maar soms verzet iemand zich hiertegen.

Een rechter of burgemeester kan ervoor kiezen om deze zorg dan toch verplicht op te leggen. Dit gebeurt alleen als de veiligheid van de persoon en/of de omgeving in gevaar komt. Verplichte zorg wordt alleen ingezet als het écht niet anders kan.

De overheid heeft regels gemaakt voor verplichte zorg. Deze staan beschreven in de Wet verplichte ggz (Wvggz). Arkin is verplicht zich aan deze regels te houden.

Wanneer grijpt men in?

Er zijn twee vormen waarin deze verplichte zorg kan worden opgelegd: een crisismaatregel of een zorgmachtiging.

Wat is een crisismaatregel?

De burgemeester kan verplichte zorg toepassen in een crisissituatie. Dit is wanneer er onmiddellijk ingegrepen moet worden vanwege het risico voor de cliënt en/of diens omgeving. De burgemeester kan besluiten tot de crisismaatregel over te gaan na het advies van een psychiater.

Deze psychiater is niet betrokken bij de behandeling. De burgemeester moet de cliënt ook in de gelegenheid stellen om zijn of haar verhaal te doen. Dit wordt ook wel het 'horen' genoemd.

Hoe lang duurt de crisismaatregel?

Een crisismaatregel duurt drie dagen, maar kan door een rechter verlengd worden tot maximaal drie weken. Dit beslist de rechter tijdens een zitting. Tijdens deze hoorzitting mogen betrokkenen ook hun verhaal vertellen. Voor deze hoorzitting wordt er ook een advocaat toegewezen die erop let dat de regels goed nageleefd worden. De cliënt kan ook advies inwinnen bij de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP).

Wat is een zorgmachtiging?

Als er geen acute crisis is, maar er wel voldoende aanleiding is om iemand te verplichten in behandeling te gaan, gaat dit via een zorgmachtiging.

Voor een zorgmachtiging is een zorgplan nodig. In een zorgplan wordt door de behandelaar opgeschreven welke zorg nodig is en bij de situatie van de cliënt past. De cliënt mag ook zelf aangeven waar zijn/haar voorkeur naar uitgaat, en ook familie en naasten die voor de cliënt belangrijk zijn mogen aangeven wat zij van de situatie vinden. De behandelaar mag ook overleggen met andere hulpverleners die bij de cliënt betrokken zijn, bijvoorbeeld de huisarts.

Voor de zorgmachtiging is ook een medische verklaring nodig van een psychiater die niet bij de behandeling betrokken is.

Hoe verloopt het proces van de zorgmachtiging?

Aan het begin van het proces wordt er een advocaat toegewezen aan de cliënt. Die ziet erop toe dat alles volgens de regels verloopt. Daarnaast kan er door de cliënt advies en bijstand gevraagd worden aan de patiëntenvertrouwenspersoon (PVP).

Voordat een zorgmachtiging wordt afgegeven vindt er een zitting plaats waarin de rechter met de cliënt en anderen praat over de situatie en de stukken. Na de zitting neemt de rechter een besluit. In de zorgmachtiging wordt precies opgeschreven welke verplichte zorg mag worden verleend. De rechter geeft ook aan hoe lang de zorgmachtiging duurt.

Het aanvragen van een zorgmachtiging kan een paar weken in beslag nemen. Gedurende deze periode wordt de cliënt op de hoogte gehouden door de eigen behandelaar, de geneesheer-directeur van Arkin en de Officier van Justitie.

Wat is een eigen plan?

Als de situatie dat toelaat mag de cliënt ook een eigen plan maken om de situatie te verbeteren en te voorkomen dat er door psychische problemen ernstig nadeel ontstaat voor zichzelf of anderen. De cliënt mag zich hierbij laten helpen door familie, vrijwilligers, de PVP of de behandelaar. De geneesheer-directeur beoordeelt of dit plan van voldoende hulp voorziet. Als de cliënt een goed eigen plan maakt, kan het zijn dat verplichte zorg toch niet nodig is.

Hoe ziet de verplichte zorg eruit?

Verplichte zorg kan op meerdere plekken plaatsvinden: in een psychiatrisch ziekenhuis, verslavingskliniek of op de polikliniek. Het kan inhouden dat de cliënt verplicht medicatie moet innemen, begeleidingsafspraken moet nakomen of wordt opgenomen. In sommige gevallen kan verplichte zorg ook thuis verleend worden. Dit doen we alleen als dit veilig kan voor de cliënt, diens naasten en de hulpverleners.

De behandelaar bespreekt met de cliënt wat de inhoud is van de zorgmachtiging of crisismaatregel. Daarin staat welke zorg van de rechter of burgemeester geaccepteerd moet worden. De behandelaar overlegt regelmatig met de cliënt en eventueel naastbetrokkenen of de cliënt nog de juiste zorg krijgt. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voorkeuren van de cliënt. Er wordt alleen verplichte zorg verleend als dat echt nodig is.

Wie is de PVP?

De behandelaar is er om de cliënt te ondersteunen bij het herstel. Als de cliënt liever praat met iemand die niet bij de behandeling betrokken is kan deze naar de Patiëntenvertrouwenspersoon (PVP). Die kan informatie geven over de rechten van de cliënt of proberen samen met deze de vragen te beantwoorden. De PVP is niet in dienst van Arkin, maar van de onafhankelijke Stichting PVP. De PVP doet niets zonder toestemming van de cliënt. De hulp van de PVP is gratis. Als de cliënt verplichte zorg ontvangt heeft deze van de geneesheer-directeur een brief ontvangen met daarin de contactgegevens van de PVP. Deze zijn ook op de website van Arkin te vinden of na te vragen bij de behandelaar.

Voor klachten kan de cliënt terecht bij de regionale klachtencommissie. Meer informatie hierover vind je in de 'Klachtenfolder'.

Meer weten?

Cliënten kunnen voor vragen terecht bij hun behandelaar. De behandelaren helpen graag. De overheid heeft ook een website waar u alles kunt vinden over verplichte zorg: www.dwangindezorg.nl